

ગુજરાતની પસંદગીની જાહેર યુનિવર્સિટીઓનું તુલનાત્મક નાણાકીય મૂલ્યાંકન

Gitaben Rameshbhai Makwana¹, Dr. Yogesh Yadav²

ABSTRACT

આ સંશોધન પેપર ગ્રાન્ટ ફાળવણી અને કુલ ખર્ચ પર પ્રાથમિક ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને ગુજરાત રાજ્યની પસંદગીની યુનિવર્સિટીઓનું તુલનાત્મક નાણાકીય મૂલ્યાંકન કરે છે. આ અભ્યાસના ઉદ્દેશ્યો બે ગણા છે: પ્રથમ, પસંદ કરેલી યુનિવર્સિટીઓને મળેલી અનુદાનનું ઝીણવટપૂર્વક વિશ્લેષણ અને તુલના કરવી, અને બીજું, તેમના કુલ ખર્ચની સંપૂર્ણ તપાસ કરવી. આ અભ્યાસ ગુજરાતની ચાર યુનિવર્સિટીઓના નમૂનાના કદ પર હાથ ધરવામાં આવ્યો છે: સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી અને ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિવર્સિટી. 2009-19 થી 2018-19 સુધીના નાણાકીય ડેટાને આવરી લેતા સંશોધનનો સમયગાળો એક દાયકા સુધીનો છે. આ વર્ષોના વાર્ષિક અહેવાલો આ અભ્યાસ માટે પાયાના ડેટાસેટ તરીકે સેવા આપે છે. નાણાકીય અહેવાલોના જટિલ વિશ્લેષણ દ્વારા, આ સંશોધનનો હેતુ પસંદગીની યુનિવર્સિટીઓની નાણાકીય ગતિશીલતાની આંતરદૃષ્ટિને ઉજાગર કરવાનો છે. આ સંસ્થાઓમાં અનુદાન ફાળવણી અને કુલ ખર્ચના તુલનાત્મક મૂલ્યાંકનનો હેતુ તેમની નાણાકીય વ્યવસ્થાપન વ્યૂહરચનાઓ, સંસાધન ફાળવણી પ્રથાઓ અને કાર્યકારી કાર્યક્ષમતામાં મૂલ્યવાન આંતરદૃષ્ટિ પ્રદાન કરવાનો છે. ચોક્કસ સમયગાળા દરમિયાન આ યુનિવર્સિટીઓના ગ્રાન્ટ વિતરણ અને કુલ ખર્ચ પેટર્નની તપાસ કરીને, આ અભ્યાસ ગુજરાતની ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓના નાણાકીય લેન્ડસ્કેપની વ્યાપક સમજણમાં યોગદાન આપવા માંગે છે. આ તારણો ભંડોળ અને ખર્ચમાં ભિન્નતા અને વલણોને પ્રકાશિત કરે તેવી અપેક્ષા છે, જે હિતધારકો અને નિર્ણય લેનારાઓને જાણકાર પસંદગીઓ અને નીતિઓ બનાવવા માટે સક્ષમ બનાવે છે જે આ યુનિવર્સિટીઓમાં નાણાકીય ટકાઉપણું અને સંસાધનોના અસરકારક ઉપયોગને વધારે છે.

મુખ્ય શબ્દો: યુનિવર્સિટી, નાણાકીય મૂલ્યાંકન, ગ્રાન્ટ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી

પરિચય

ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ

ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ એ એક જટિલ અને બહુપક્ષીય પ્રણાલી છે જે વર્ષોથી નોંધપાત્ર રીતે વિકસિત થઈ છે. તે દેશના બૌદ્ધિક, વ્યાવસાયિક અને સામાજિક લેન્ડસ્કેપને આકાર આપવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે. ભારતની ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલી વિશ્વની સૌથી મોટી છે, જેમાં જાહેર અને ખાનગી બંને પ્રકારની યુનિવર્સિટીઓ, કોલેજો અને સંસ્થાઓની વિવિધ શ્રેણીનો સમાવેશ થાય છે, જે લાખો વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક જરૂરિયાતો પૂરી કરે છે.

ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય:

ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણના મૂળ પ્રાચીન સમયથી શોધી શકાય છે જ્યારે નાલંદા અને તક્ષશિલા જેવી સંસ્થાઓ વિખ્યાત શિક્ષણ કેન્દ્રો હતા. જો કે, ભારતમાં આધુનિક

ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલી મોટાભાગે સંસ્થાનવાદી સમયગાળા દરમિયાન આકાર પામી હતી. બ્રિટિશ શાસકોએ કલકત્તા યુનિવર્સિટી અને મદ્રાસ યુનિવર્સિટી જેવી યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના કરી, જેણે સ્વતંત્રતા પછીના ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓ માટે મોડેલ તરીકે સેવા આપી.

મુખ્ય વિશેષતાઓ:

- ભારતની ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલી અદ્ભુત રીતે વૈવિધ્યસભર છે, જે કલા, વિજ્ઞાન અને વાણિજ્ય જેવા પરંપરાગત વિષયોથી માંડીને બાયોટેકનોલોજી, માહિતી પ્રૌદ્યોગિકી અને મેનેજમેન્ટ જેવા ઉભરતા ક્ષેત્રો સુધી વિવિધ વિષયોમાં અભ્યાસક્રમો અને કાર્યક્રમોની વિશાળ શ્રેણી ઓફર કરે છે.
- ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં કેન્દ્રીય

¹ Ph.D. scholar,
Department of
Economics, Gujarat
University

² Ph.D Guide, Principal
(GES-), Shri K.K.
Shastri Government
Commerce College,
Gujarat University

HOW TO CITE THIS

ARTICLE:

Gitaben Rameshbhai
Makwana, Dr. Yogesh
Yadav (2023).
ગુજરાતની પસંદગીની
જાહેર યુનિવર્સિટીઓનું
તુલનાત્મક નાણાકીય
મૂલ્યાંકન, International
Educational Journal of
Science and Engineering
(IEJSE), Vol:6, Issue:5,
5-9

યુનિવર્સિટીઓ, રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓ, ડીઝ યુનિવર્સિટીઓ, ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોનો સમાવેશ થાય છે. દરેક પ્રકારનું પોતાનું શાસન અને ભંડોળ માળખું છે.

- ભારતમાં ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી (IIT) અને ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ (IIM) જેવી પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાઓનું ઘર છે, જે ટોચના એન્જિનિયરો અને બિઝનેસ લીડર્સ બનાવવા માટે પ્રખ્યાત છે.
- ભારતીય યુનિવર્સિટીઓ અને સંશોધન સંસ્થાઓ વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી, દવા અને સામાજિક વિજ્ઞાન જેવા વિવિધ ક્ષેત્રોમાં પ્રગતિમાં યોગદાન આપીને સંશોધન અને નવીનતામાં સક્રિયપણે જોડાય છે.
- તેની શક્તિઓ હોવા છતાં, ભારતની ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રણાલી અનેક પડકારોનો સામનો કરે છે, જેમાં ગુણવત્તા, પહોંચ, ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને રોજગારી સંબંધિત મુદ્દાઓનો સમાવેશ થાય છે. આ પડકારો મોટાભાગે વધતી જતી વસ્તી, મર્યાદિત ભંડોળ અને નિયમનકારી જટિલતાઓ જેવા મુદ્દાઓ દ્વારા વધુ તીવ્ર બને છે.

સુધારા અને પહેલ:

ભારત સરકારે આ પડકારોનો સામનો કરવા અને ઉચ્ચ શિક્ષણની ગુણવત્તા વધારવા માટે વિવિધ સુધારાઓ શરૂ કર્યા છે. નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યુશનલ રેન્કિંગ ફ્રેમવર્ક (NARF) જેવી પહેલોનો હેતુ વિવિધ પરિમાણોના આધારે સંસ્થાઓનું મૂલ્યાંકન અને રેન્કિંગ કરવાનો છે. તદુપરાંત, "ભારતમાં અભ્યાસ" જેવી યોજનાઓ વિદેશી વિદ્યાર્થીઓને ભારતીય યુનિવર્સિટીઓમાં આકર્ષવા, વૈશ્વિક સહયોગ અને સાંસ્કૃતિક વિનિમયને પ્રોત્સાહન આપવા માટે બનાવવામાં આવી છે.

યુનિવર્સિટીની ઝાંખી

યુનિવર્સિટી એ ઉચ્ચ શિક્ષણની પવિત્ર સંસ્થા છે જે આધુનિક સમાજમાં શિક્ષણ, જ્ઞાન અને વ્યક્તિગત વિકાસના પાયાના પથ્થર તરીકે સેવા આપે છે. શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની આ પૂજનીય સંસ્થાઓ ભવિષ્યને ઘડવામાં, બૌદ્ધિક વિકાસને ઉત્તેજન આપવા અને વિવિધ ક્ષેત્રોમાં શ્રેષ્ઠતા પ્રાપ્ત કરવામાં તેમની ભૂમિકા માટે આદરણીય છે. યુનિવર્સિટીઓ માત્ર શિક્ષણના કેન્દ્રો જ નથી પરંતુ સંશોધન, નવીનતા અને સાંસ્કૃતિક વિનિમયના કેન્દ્રો પણ છે જે માનવ સભ્યતાના વિકાસમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપે છે.

ગુજરાતમાં યુનિવર્સિટીઓ

ગુજરાત, પશ્ચિમ ભારતમાં એક ગતિશીલ રાજ્ય, સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક વારસો, આર્થિક ગતિશીલતા અને ઉભરતા શૈક્ષણિક લેન્ડસ્કેપની ભૂમિ છે. તેના શૈક્ષણિક પરાક્રમના કેન્દ્રમાં તેની યુનિવર્સિટીઓ, સંસ્થાઓ છે જે આ ક્ષેત્રમાં જ્ઞાન અને નવીનતાના દીવાદાંડી તરીકે

સેવા આપે છે. ગુજરાતની યુનિવર્સિટીઓ શૈક્ષણિક શ્રેષ્ઠતાના આધારસ્તંભ તરીકે ઉભી છે, જે રાજ્યના ભાવિને આકાર આપે છે અને રાષ્ટ્રના બૌદ્ધિક વિકાસમાં ફાળો આપે છે. ગુજરાતમાં યુનિવર્સિટીઓનો ઇતિહાસ પરંપરાથી ભરપૂર છે, જે પ્રાચીન સમયથી આ પ્રદેશમાં શિક્ષણના કેન્દ્રો વિકસ્યા હતા. જો કે, તે આધુનિક યુગમાં છે કે ગુજરાતની યુનિવર્સિટીઓ ખરા અર્થમાં વિકાસ પામી છે, જે ઝડપથી બદલાતી દુનિયાની વિકસતી શૈક્ષણિક જરૂરિયાતોને અનુરૂપ બની રહી છે. આજે, રાજ્ય યુનિવર્સિટીઓની વિવિધ શ્રેણી ધરાવે છે, દરેક વિવિધ શાખાઓમાં અભ્યાસક્રમોના વિશાળ સ્પેક્ટ્રમ ઓફર કરે છે.

સાહિત્ય સમીક્ષા

અનુરાધા યાદવ (2017), અભ્યાસનો હેતુ વર્તમાન નાના પાયાના ઉદ્યોગસાહસિક રોકાણ પ્રથાઓ પર પુરાવા રજૂ કરવાનો હતો અને આ પ્રથાઓ નવીનતમ નાણાકીય સિદ્ધાંતોને કેટલી હદ સુધી પ્રતિબિંબિત કરે છે તે નિર્ધારિત કરવાનો હતો. આ પેપર રોજગારી અને વિવિધ પરિબલો જેમ કે કદના રોકાણ, રોકાણની પ્રકૃતિ, કંપનીઓનું કદ અને વૃદ્ધિ દર અને મૂડી માળખું વચ્ચેનું જોડાણ પણ નક્કી કરે છે. પેપર જાહેર કરે છે કે મોટા પાયાની સંસ્થાઓ IRR ને પ્રથમ પ્રાધાન્ય આપે છે, જ્યારે નાના પાયાના ઉદ્યોગસાહસિકો મોટી કંપનીઓની તુલનામાં PB સમયગાળાની આગાહી કરવા આતુર છે. અભ્યાસનો મુખ્ય હેતુ રોકાણની આગાહી પદ્ધતિઓ અને જોખમ વિશ્લેષણનો ઉપયોગ સુનિશ્ચિત કરવાનો હતો.

ટી. વેંકટેશ અને ડૉ. સરદાર ગુગ્લોથ (2017), પેપર લાંબા ગાળાની નાણાકીય જરૂરિયાતોની આગાહી કરીને હાંસલ કરવા માટે મૂડી ખર્ચના અસરકારક નિયંત્રણની ચર્ચા કરે છે. પેપરનો ઉદ્દેશ સ્પર્ધાત્મક મૂડી પ્રોજેક્ટ્સમાં આંતરવિભાગીય પ્રોજેક્ટ ફંડ્સના સંકલનની સુવિધા માટે સંભવિત નફાકારક મૂડી પ્રોજેક્ટ્સની પસંદગીની ખાતરી કરવાનો હતો. પેપરનો ઉદ્દેશ ઉપલબ્ધ રોકાણયોગ્ય ફાળવણી કરીને નફો વધારવાની ખાતરી કરવાનો પણ છે. સંશોધન પેપરમાં પરંપરાગત પદ્ધતિઓ અને આધુનિક પદ્ધતિઓ બંનેની ચર્ચા કરવામાં આવી છે અને દરેક તકનીકના વિવિધ પાસાઓને સંપૂર્ણ રીતે આપ્યા છે.

એજોહ નદીફોન ઓજોન્ગ (2016), પેપરમાં મૂડી રોકાણ મૂલ્યાંકન તકનીકો અને પેઢીની વૃદ્ધિ અને નાઇજીરિયામાં અસ્તિત્વ વચ્ચેના સંબંધની તપાસ કરવામાં આવી હતી. પેપરમાં ટકાઉ વૃદ્ધિ અને મૂલ્ય નિર્માણ માટેના સાધન તરીકે પ્રોજેક્ટ મૂલ્યાંકન અને રોકાણનો અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો હતો. અભ્યાસ દર્શાવે છે કે મૂડી રોકાણ મૂલ્યાંકન તકનીકો અને પેઢીઓ વચ્ચે નોંધપાત્ર સંબંધ છે ટકાઉ વૃદ્ધિ અને મૂલ્ય સર્જન અને સારા નાણાકીય વ્યવસ્થાપન તારણો પર આધારિત કંપનીઓની ટકાઉ અને લાંબા ગાળાની વૃદ્ધિ માટે જટિલ અને મુશ્કેલ છે. ANOVA (F- ગુણોત્તર) પરીક્ષણનો

ઉપયોગ રચિત પૂર્વધારણાને ચકાસવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.

ક્લારા (2016), પેપર કેટલાક યુરોપીયન દેશો અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં કોર્પોરેટ મેનેજરો દ્વારા પસંદ કરવામાં આવતી મૂડી બજેટિંગ પદ્ધતિઓની વ્યાપક ઝાંખીઓ પ્રદાન કરે છે. આ પેપર ત્રણ મુખ્ય અવલોકનોનું અન્વેષણ કરે છે એટલે કે નોંધપાત્ર પ્રમાણમાં યુરોપીયન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ કોર્પોરેશનો પીબી સમયગાળાના સૂચકની ગણતરી કરે છે. બીજું અવલોકન દર્શાવે છે કે અતિશય વર્તમાન મૂલ્ય અને IRR એ સૌથી પ્રભાવશાળી પદ્ધતિઓ હતી. છેલ્લે ફ્રાન્સ અને હંગેરીની કંપનીઓએ સર્વેક્ષણ કરાયેલા અન્ય દેશોની કંપનીઓ કરતાં વધુ વખત PA નો ઉપયોગ કર્યો હતો.

સંશોધન હેતુઓ

1. ગુજરાતની પસંદગીની યુનિવર્સિટીઓને મળેલી ગ્રાન્ટનું વિશ્લેષણ અને તુલના કરવી
2. ગુજરાતની પસંદગીની યુનિવર્સિટીઓના કુલ ખર્ચનું વિશ્લેષણ અને તુલના કરવી

નમૂનાનું કદ

આ અભ્યાસમાં ગુજરાતની 4 યુનિવર્સિટીની પસંદગી કરવામાં આવી છે.

1. સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી
2. વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી
3. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિવર્સિટી

માહિતી આવરણનું અવધિ

આ અભ્યાસમાં છેલ્લા દસ વર્ષના નાણાકીય ડેટાનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું છે. આ સંશોધન પેપરમાં વર્ષ 2009-19 થી 2018-19ના વાર્ષિક અહેવાલનો અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો છે.

માહિતી વિશ્લેષણ

ગ્રાન્ટ

કરોડ માં મૂલ્યો				
ગ્રાન્ટ				
વર્ષ	સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી	વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી	સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી	ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિ
2009-10	16.81	14.17	15.33	0.43
2010-11	26.85	16.54	25.87	0.92
2011-12	32.81	17.69	22.03	0.71
2012-13	32.00	20.47	23.00	3.89
2013-14	37.51	22.22	23.00	3.40
2014-15	44.45	24.08	23.78	3.00
2015-16	48.19	25.02	27.45	5.64
2016-17	47.29	27.42	24.62	6.53
2017-18	51.61	28.51	28.00	6.24
2018-19	59.22	30.00	31.70	6.80

ગ્રાન્ટ	
યુનિવર્સિટી	સરેરાશ
સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી	59.22
વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી	30.00
સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી	31.70
ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિ	6.80

સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટીનું સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ 89.84 છે. સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી માટે ભંડોળ/ગ્રાન્ટનું મહત્તમ મૂલ્ય 59.22 છે જ્યારે લઘુત્તમ કુલ સંપત્તિ મૂલ્ય 16.81 છે. વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટીનું સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ 94.88 છે. વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી માટે ભંડોળ/ગ્રાન્ટનું મહત્તમ મૂલ્ય 30 છે જ્યારે લઘુત્તમ કુલ સંપત્તિ મૂલ્ય 14.17 છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનું સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ 72.02 છે. સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી માટે ભંડોળ/ગ્રાન્ટનું મહત્તમ મૂલ્ય 31.7 છે જ્યારે લઘુત્તમ કુલ સંપત્તિ મૂલ્ય 15.33 છે. ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિવર્સિટીનું સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ 117.01 છે. ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિવર્સિટી માટે ભંડોળ/ગ્રાન્ટનું મહત્તમ મૂલ્ય 6.8 છે જ્યારે લઘુત્તમ કુલ સંપત્તિ મૂલ્ય 0.43 છે. સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી માટે સૌથી વધુ સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ મૂલ્ય મળી શકે છે જ્યારે સૌથી ઓછું સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ મૂલ્ય ગુજરાત ટેકનોલોજીકલ યુનિવર્સિટી માટે મળી શકે છે.

એનોવા						
વિવિધતાનો સ્ત્રોત	એસ એસ	ડીએફ	એમ એસ	એફ	પી-મૂલ્ય	એફ કિટ
જૂથો વચ્ચે	6501.72	3	2167.24	39.82333	1.58E-11	2.866266
જૂથોની અંદર	1959.169	36	54.42136			
કુલ	8460.889	39				

વિશ્લેષણ

H0= ગુજરાતની પસંદ કરેલી જાહેર યુનિવર્સિટી વચ્ચે ભંડોળ /ગ્રાન્ટમાં કોઈ નોંધપાત્ર સંબંધ નથી

H1= ગુજરાતની પસંદ કરેલી જાહેર યુનિવર્સિટી વચ્ચે ભંડોળ /ગ્રાન્ટમાં નોંધપાત્ર સંબંધ છે

ઉપરના કોષ્ટકમાંથી 3 અને 36 ડિગ્રી સ્વતંત્રતા માટે.

એફ 39.82 અને એફ કિટ 2.87 છે.

આમ, એફ > એફ કિટ અને p-વેલ્યુ 0.05 ના ઉલ્લેખિત α કરતાં ઓછી છે.

તેથી, શૂન્ય પૂર્વધારણાને નકારી કાઢવામાં આવે છે તે તારણ છે કે ગુજરાતની પસંદ કરેલી જાહેર યુનિવર્સિટી વચ્ચે ભંડોળ/ગ્રાન્ટમાં નોંધપાત્ર સંબંધ છે.

કુલ ખર્ચ

કરોડ માં મૂલ્યો				
કુલ ખર્ચ				
વર્ષ	સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી	વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી	સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી	ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિ
2009-10	29.3670	21.1000	20.6890	8.4640
2010-11	30.5520	29.4430	26.3630	18.2580
2011-12	33.4020	34.7650	27.3430	25.5870
2012-13	40.4600	41.0580	28.5250	34.8820
2013-14	45.2530	40.6080	31.9190	60.0290
2014-15	51.9940	50.3070	36.7000	58.9060
2015-16	55.2290	55.4950	35.8790	80.8140
2016-17	47.2050	56.7720	38.0830	76.5760
2017-18	51.9100	32.6380	38.7670	66.7620
2018-19	60.3920	34.5090	34.3960	74.0570

કુલ ખર્ચ	
યુનિવર્સિટી	સરેરાશ
સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી	60.39
વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી	56.77
સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી	38.77
ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિ	80.81

એનોવા						
વિવિધતાનો સ્ત્રોત	એસ એસ	ડીએફ	એમ એસ	એફ	પી-મૂલ્ય	એફ કિટ
જૂથો વચ્ચે	1853.515	3	617.8385	2.519532	7.34E-02	2.866266
જૂથોની અંદર	8827.905	36	245.2196			
કુલ	10681.42	39				

વિશ્લેષણ

H0 = ગુજરાતની પસંદ કરેલી જાહેર યુનિવર્સિટી વચ્ચે કુલ ખર્ચ માં કોઈ નોંધપાત્ર સંબંધ નથી

H1 = ગુજરાતની પસંદ કરેલી જાહેર યુનિવર્સિટી વચ્ચે કુલ ખર્ચ માં નોંધપાત્ર સંબંધ છે

ઉપરના કોષ્ટકમાંથી 3 અને 36 ડિગ્રી સ્વતંત્રતા માટે.

એફ 2.51 અને એફ કિટ 2.87 છે.

આમ, એફ < એફ કિટ અને p-વેલ્યુ 0.05 ના ઉલ્લેખિત α કરતાં વધારે છે.

તેથી, શૂન્ય પૂર્વધારણાને નકારી કાઢવામાં આવે છે તે તારણ છે કે ગુજરાતની પસંદ કરેલી જાહેર યુનિવર્સિટી વચ્ચે કુલ ખર્ચ માં નોંધપાત્ર સંબંધ નથી

નિષ્કર્ષ

ડેટા વિશ્લેષણના આધારે, આ યુનિવર્સિટીઓના સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ મૂલ્યોમાં નોંધપાત્ર ભિન્નતા જોવા મળી છે. સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી 89.84 નું સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ મૂલ્ય ધરાવે છે, જ્યારે વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી 94.88, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી 72.02 અને ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી 117.01 પર છે. નોંધનીય રીતે, ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી સૌથી વધુ સરેરાશ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ મૂલ્ય દર્શાવે છે, જ્યારે સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી આ સંસ્થાઓમાં સૌથી ઓછું દર્શાવે છે.

મહત્તમ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ મૂલ્યો તરફ અમારું ધ્યાન ફેરવતા, આપણે જોઈએ છીએ કે સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી 59.22 સાથે અગ્રેસર છે, ત્યારબાદ વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી 30માં, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી 31.7 પર અને ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી 6.8 પર છે. સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી 16.81 પર, 14.17 પર વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, 15.33 પર સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી અને 0.43 પર ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી સાથે લઘુત્તમ કુલ સંપત્તિ મૂલ્યો સમાન રીતે નોંધપાત્ર છે. આ આંકડાઓ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ અને કુલ સંપત્તિના સંદર્ભમાં યુનિવર્સિટીઓ વચ્ચેના નાણાકીય તફાવતોને રેખાંકિત કરે છે.

સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી સરેરાશ કુલ ખર્ચ મૂલ્ય 89.84 રેકૉર્ડ કરે છે, ત્યારબાદ વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી 94.88, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી 72.02 અને ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી 117.01 પર છે. જો કે, સૌથી વધુ નોંધનીય અવલોકન એ છે કે ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી સૌથી વધુ સરેરાશ કુલ ખર્ચ ધરાવે છે, જ્યારે સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી આ સંદર્ભમાં સૌથી ઓછી સરેરાશ ધરાવે છે.

મહત્તમ કુલ ખર્ચ મૂલ્યોની તપાસ કરીએ તો, સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી 60.39 સાથે ફરીથી આગળ છે, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી 56.77 પર, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી 38.77 પર અને ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી 80.81 પર છે. લઘુત્તમ કુલ અસ્કયામતોના મૂલ્યોની દ્રષ્ટિએ, સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી 29.37, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી 21.1, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી 20.69 અને ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી 8.46 પર છે.

વધુ વિશ્લેષણ ગુજરાતની પસંદગીની જાહેર યુનિવર્સિટીઓમાં ભંડોળ/ગ્રાન્ટમાં નોંધપાત્ર સંબંધ દર્શાવે છે. આ સરેરાશ અને મહત્તમ ભંડોળ/ગ્રાન્ટ મૂલ્યોમાં અલગ-અલગ ભિન્નતાઓ, તેમજ ન્યૂનતમ કુલ અસ્કયામતોના મૂલ્યો દ્વારા સૂચવવામાં આવે છે. આ સૂચવે છે કે ભંડોળ/ગ્રાન્ટની રકમ આ સંસ્થાઓના નાણાકીય લેન્ડસ્કેપને આકાર આપવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે. તેનાથી વિપરીત, આ યુનિવર્સિટીઓમાં કુલ ખર્ચમાં કોઈ નોંધપાત્ર સંબંધ નથી. નોંધપાત્ર તફાવતનો આ અભાવ પ્રમાણમાં સમાન સરેરાશ અને મહત્તમ કુલ ખર્ચના મૂલ્યોથી સ્પષ્ટ થાય છે, જે તુલનાત્મક લઘુત્તમ કુલ અસ્કયામતોના મૂલ્યો સાથે જોડાય છે. એવું લાગે છે કે, ભંડોળની રકમમાં તફાવત હોવા છતાં, યુનિવર્સિટીઓ તેમના ખર્ચને પ્રમાણમાં સુસંગત શ્રેણીમાં સંચાલિત કરે છે.

નિષ્કર્ષમાં, આ અભ્યાસ ભંડોળ/ગ્રાન્ટની રકમમાં અસમાનતાઓ અને ગુજરાતની પસંદ કરેલી જાહેર યુનિવર્સિટીઓની નાણાકીય સ્થિતિ પર તેમની સંભવિત અસર પર પ્રકાશ પાડે છે.

ભંડોળ/ગ્રાન્ટમાં નોંધપાત્ર સંબંધ કુલ ખર્ચમાં સમાન સંબંધની ગેરહાજરી દ્વારા વિરોધાભાસી છે, જે દર્શાવે છે કે ભંડોળની રકમ નોંધપાત્ર રીતે અલગ હોવા છતાં, યુનિવર્સિટીઓ તેમના ખર્ચને પ્રમાણમાં તુલનાત્મક શ્રેણીમાં સંચાલિત કરે છે. આ નાણાકીય ગતિશીલતાની વધુ વ્યાપક સમજણ માટે યુનિવર્સિટીઓની કામગીરી અને એકંદર કામગીરી પર તેમની અસરોને પારખવા માટે વધુ વિશ્લેષણ અને સંદર્ભિત માહિતીની જરૂર પડશે.

REFERENCES

1. Anuradha Yadav (2017). Capital budgeting techniques of small entrepreneurs in Delhi. *International Journal of Recent Scientific Research*, 8(6): 17522-17526.
2. Ejoh Ndifon Ojong, Okpa, Inah Bassey Ibanga, Udo Jimmy (2016). An examination of the relationship between capital investment appraisal techniques and firm's growth and survival in Nigeria. *IOSR Journal of business and management (ISOR-JBM)*, 18; 1 (III): 45-52.
3. Klara (2016). Capital Budgeting methods used in some European countries and in the United States. *Universal Journal of Management*, 4 (6): 348-360.
4. T. Venkatesh and Dr. Sardar Gugloth (2017). A review of capital budgeting techniques. *SSRG International Journal of Economics and Management studies (SSRG- IJEMS)*, 4(3): 7-10.